

2018

**Työsuojelun
EU-tiedote 2/2018**

Työ- ja tasa-arvo-osasto

21.9.2018

Lukijalle

Itävalta liittyi Euroopan unioniin vuoden 1995 alussa, samaan aikaan Suomen ja Ruotsin kanssa. Nyt se toimii kolmannen kerran Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajanaan. Puheenjohtajuuskausi alkoi heinäkuun alussa ja kestää vuoden loppuun. Aiemmin Itävalta on toiminut puheenjohtajana loppuvuoden 1998 ja alkuvuoden 2006.

Itävallan puheenjohtajuuskauden motto on ”A Europe that protects” – ”Suojeleva Eurooppa”. Maa aikookin keskittyä kaudellaan turvallisuuteen ja on nostanut prioriteeteiksi kolme teemaa:

- turvallisuus ja laittoman maahanmuuton torjunta
- hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn turvaaminen digitalisaation avulla
- vakaus Euroopan lähialueilla – Länsi-Balkanin ja Kaakkois-Euroopan lähentyminen EU:n kanssa

Itävallan tavoitteena on ajaa puheenjohtajuuskaudellaan pääteemojaan mm. tehostamalla toissijaisuusperiaatetta, jolla tarkoitetaan päätöksenteon pitämistä mahdollisimman lähellä kansalaista niissä asioissa, jotka eivät kuulu Euroopan unionin yksinomaisen toimivallan alle. Itävallan näkemyksen mukaan EU:n tulisi keskittyä laajoihin kokonaisuuksiin, joiden ratkaisemiseen tarvitaan yhteisiä päätöksiä ja pienemmissä asioissa unionin tulisi jättää jäsenmaille entistä enemmän päätäntävaltaa.

Puheenjohtajanaan Itävalta joutuu vaatimaan toimintaympäristöön. EU käsittelee maan puheenjohtajakaudella unionin tulevaisuuden kannalta merkittäviä asioita: Iso-Britannian eroneuvottelujen päättäminen ja neuvottelut monivuotisesta rahoituskehyksestä vuoden 2020 jälkeen.

Tähän ajankohtaistiedotteeseen on koottu työsuojeeluun liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet, jotka ovat sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston vastuulla, joista annettava lainsäädäntö tulee työsuojeleviranomaisten valvottavaksi tai joilla on muutoin kiinteä yhtymäkohta työsuojeleviranomaisten toimintaan. Tiedotetta päivitetään noin kaksi kertaa vuodessa.

Leena Alanko
Suunnittelija
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja tasa-arvo-osasto
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63567

Sisällysluettelo

Lukijalle	1
Sisällysluettelo	3
1. Yleistä	4
1.1. Itävallan puheenjohtajuuskausi	4
2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset	5
2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi.....	5
2.2. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi	5
2.3. Komission ehdotus Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetuksen uudistamiseksi	6
2.4. Maantieliikennepaketti.....	7
2.5. Direktiivi avoimista ja ennakoitavista työoloista.....	7
2.6. Komission ehdotus tuotteiden markkinavalvonta-asetukseksi	8
2.7. Komission ehdotus tuotteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta.....	9
3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet.....	10
3.1. Työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen	10
3.2. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus.....	11
3.3. Viides viiteraja-arvodirektiivi	11
4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano	12
4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus	12
4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus.....	12
4.3. Säteilysuojelun perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)	13
4.4. Syöpädirektiivi	14
4.5. Kalastusalan työtä koskeva direktiivi	14
4.6. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi	15
5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat	17
5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoa-antava komitea (ACSH).....	17
5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)	17
5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)	18
6. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari	19
7. Euroopan työviranomainen (ELA).....	20

1. Yleistä

1.1. Itävallan puheenjohtajuuskausi

Heinäkuun alussa alkoi Euroopan unioniin vuonna 1995 yhtä aikaa Suomen kanssa liittyneen Itävallan kolmas puheenjohtajakausi Euroopan neuvostossa. Itävalta korostaa puheenjohtajuuskaudellaan turvallisuusteemoja ja on asettanut tavoitteeseen suojelevan Euroopan mottonaan ”A Europe that protects”. Puheenjohtajakauden ohjelmassa keskittyy turvapaikka- ja muuttoliikeasioihin, ulkorajojen suojaamiseen, radikalisoitumisen, terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, digitaaliseen turvallisuuteen ja eurooppalaisten arvojen suojelemiseen.

Maahanmuutto hallitsi myös kesäkuun lopulla pidetyn EU-huippukokouksen keskusteluita. Jäsenmaiden johtajat sopivat monista asiakokonaisuuksista, joista yksi konkreettisimmista oli alueellisten mairinnouskeskusten perustaminen jäsenmaihin ja Pohjois-Afrikkaan. Eurooppa-neuvoston päätökset näyttävät tukevan Itävallan puheenjohtajakauden prioriteetteja.

Itävalta on ilmoittanut tavoitteekseen vahvistaa Euroopan unionia ja auttaa sitä lähentymään kansalaisiaan ja palauttamaan heidän luottamuksensa unionin toimintaedellytyksiin samoin kuin jäsenmaiden keskinäisen luottamuksen sekä luottamuksen unioniin uskottavana toimijana.

Toukokuussa 2019 pidetään Euroopan parlamentin vaalit, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että Itävallan puheenjohtajakausi osuu unionin päätöksentekosyklin viimeiseen aktiiviseen puolivuotiskauteen ennen vaaleja. Näin poliittinen paine saattaa päätökseen avoimia lainsäädäntöehdotuksia on suuri. Keskenäisiä lakiehdotuksia on noin 200, jotka Itävalta on luvannut käydä läpi ja valita niistä kaikkein tärkeimmät edistettäväksi. Prioriteettilainsäädännöstä Itävalta on tähän mennessä nostanut esiin mm. digiveron, pankkiunionin, CO₂-päästöt, muovit, sähköisen todistusaineiston ja vapaakaupan, mukaan lukien uudet kumppanuudet Aasiassa.

Itävalta muodostaa Viron ja Bulgarian kanssa puheenjohtajakolmikron eli trion. Itävallan puheenjohtajakauden jälkeen aloittaa uusi trio, johon kuuluvat Romania, Suomi ja Kroatia.

Itävallan puheenjohtajuuskauden internet-sivut:

www.eu2018.at

Puheenjohtajuuskauden ohjelma:

<https://www.eu2018.at/agenda-priorities/programme.html>

2. Lainsäädäntökäsittelyssä olevat komission ehdotukset

2.1. Komission ehdotus syöpädirektiivin muuttamiseksi

Euroopan komissio on esittämässä ns. syöpädirektiivin (2004/37/EY) päivittämistä neljällä erillisellä direktiiviehdotuksella. Ehdotuksilla on ennen kaikkea tarkoitus lisätä syöpävaarallisten aineiden sitovia raja-arvoja. Komissio antoi ensimmäisen direktiiviehdotuksensa 13.5.2016. Trilogineuvotteluissa päästiin sopuun kesällä 2017, ja direktiivi julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 27.12.2017.

Toisen direktiiviehdotuksensa komissio antoi 10.1.2017. Tämän direktiiviehdotuksen osalta TSTK-neuvosto hyväksyi yleisnäkemyksen 15.6.2017, ja Euroopan parlamentti antoi kantansa 24.3.2018. Asia on käsittelyssä trilogineuvotteluissa.

Komissio antoi kolmannen direktiiviehdotuksensa 5.4.2018, ja se on käsittelyssä neuvoston sosiaalityöryhmässä.

Neljännän direktiiviehdotuksensa komissio on suunnitellut antavansa syksyllä 2019.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565

2.2. Komission ehdotus lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin uudistamiseksi

Euroopan komissio antoi 8.3.2016 ehdotuksen direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on luoda tasavertaiset toimintaedellytykset työntekijöitä lähettävien ja kotimaisten yritysten välille sen varmistamiseksi, että kotimaisiin yrityksiin sovellettavia sääntöjä sovelletaan myös työntekijöitä lähettäviin yrityksiin. Näin varmistettaisiin työntekijöiden suojelu ja oikeudenmukainen kilpailu yritysten välillä.

Komission esitystä vastusti yksitoista jäsenmaata pääosin Itä- ja Keski-Euroopasta, joukossa myös Tanska. Maat aloittivat ns. keltaisen kortin menettelyn, koska komission esitys on niiden mielestä toissijaisuusperiaatteen vastainen eli se puuttuu kansalliseen toimivaltaan kuuluviin kysymyksiin. Monissa jäsenmaissa on pelätty, että direktiiviin kaavailut muutokset mm. häiritsevät palkoista sopimista, rajoittavat hintakilpailua sisämarkkinoilla ja lisäävät työnantajien hallinnollista taakkaa.

Komissio ilmoitti heinäkuussa 2016, että se ei korjaa tai vedä takaisin keväällä tekemänsä esitystä. Direktiiviesityksen käsittely jatkui neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Neuvottelut olivat haastavia. Slovakia antoi asiassa edistymisraportin joulukuun 2016 TSTK-neuvostossa ja Malta kesäkuun 2017 TSTK-neuvostossa. Viro sai puheenjohtajuuskaudellaan aikaan yleisnäkemyksen neuvostossa lokakuussa 2017 ja myös parlamentin kanta asiaan on saatu. Tällä hetkellä on menossa trilogivaihe.

Suomi voi lähtökohtaisesti tukea tavoitetta parantaa lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaassa tavanomaisesti työskentelevien henkilöiden kanssa sekä täsmentää eräitä direktiivin säännöksiä muun muassa vastaamaan EU-tuomioistuinten ratkaisukäytäntöä. Kantaa tarkennetaan yksityiskohtien osalta käsittelyn edetessä.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

2.3. Komission ehdotus Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetuksen uudistamiseksi

Euroopan komission 23.8.2016 julkaiseman ehdotuksen mukaan Euroopan työturvallisuus- ja työterveysviraston (EU-OSHA) perustamisasetus uudistetaan ja vuoden 1994 perustamisasetus kumotaan.

Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto on yksi EU:n jäsenmaihin hajautetuista virastoista. Hajautetut virastot auttavat panemaan täytäntöön unionin eri politiikkoja, tukevat päätöksentekomenettelyä tarjoamalla erikoisasiantuntemusta ja lisäävät unionin näkyvyyttä eri jäsenvaltioissa.

Ehdotuksen taustalla on parlamentin, neuvoston ja komission vuonna 2012 hyväksymä ns. hajautettuja virastoja koskeva yhteinen lähestymistapa, eli EU:n tavoite virtaviivaistaa hajautettujen virastojen hallintoa ja toimintaa sekä parantaa niiden suorituskykyä.

Perustamisasetusta uudistettaessa viraston tavoite ja tehtävät säilyvät käytännössä ennallaan, samoin kuin kolmikantaisuus hallintoelimissä. Yhteisen lähestymistavan vuoksi useampia perustamisasetuksen säännöksiä päivitetään, esimerkiksi hallintoelimiä ja ohjelmasuunnittelua koskevat säännökset. Samoin lisätään uusia säännöksiä esimerkiksi petoksen vastaisista toimenpiteistä ja komission suorittamasta viraston toiminnan arvioinnista.

Samassa yhteydessä uudistetaan myös kahden muun kolmikantaisen EU-viraston perustamisasetukset (Eurofound ja Cedefop).

Neuvosto hyväksyi asiasta yleisnäkemyksen joulukuussa 2016. Asian käsittely jatkui Euroopan parlamentissa, ja toimielinten väliset trilogineuvottelut alkoivat huhtikuussa 2018.

Lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

2.4. Maantieliikennepaketti

Euroopan komissio julkaisi 31.5.2017 ensimmäisen osan laajasta maantieliikennettä koskevasta paketista. Paketin osana julkaistut lainsäädäntöehdotukset koskevat maantieliikenteen markkinoillepääsyä ja sosiaalisia kysymyksiä, liikenteen hinnoittelua sekä raskaiden ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen seuranta ja raportointia.

Osana pakettia komissio antoi ehdotuksen neuvoston ja Euroopan parlamentin direktiiviksi direktiivin 2006/22/EY muuttamisesta valvontavaatimusten osalta ja direktiivejä 96/71/EY ja 2014/67/EU koskevien eritysten sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon (COM (2017) 278 final). Ehdotuksen tavoitteena on osana muita maantieliikennepaketin ehdotuksia selkeyttää nykysääntelyä ja yhdenmukaistaa täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa, parantaa kuljettajien työoloja, varmistaa tasapuolinen kilpailu liikenteenharjoittajien välillä, parantaa valvontaviranomaisten yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä, parantaa liikenneturvallisuutta sekä varmistaa, että kuljettajien sosiaalinen suojeleminen ja liikenteenharjoittajien vapaus tarjota valtioiden rajat ylittäviä palveluja ovat tasapainossa.

Suomessa valtaosa ehdotuksista koskee liikenne- ja viestintäministeriön toimialaa, mutta mukana on myös säädösehdotuksia, jotka koskevat työelämä- ja sosiaaliasioita (ns. ajo- ja lepoaika-asetus, ns. ajo- ja lepoaikojen valvontadirektiivi ja maantieliikenteen kuljettajille erityissäännökset työntekijöiden lähettämisestä). Sosiaali- ja terveysministeriö osallistuu valmisteluun työsuojeluvalvonnan näkökulmasta. EU-neuvostossa maantieliikenteen työryhmä on käsitellyt aloitteita kesästä 2017 lähtien. Viron ja Bulgarian puheenjohtajuuskausilla asiassa annettiin edistymisraportit. Käsitteily jatkuu syksyllä 2018. Myös Euroopan parlamentti on aloittanut ehdotusten käsittelyn.

Asian valmisteluvastuu kuuluu liikenne- ja viestintäministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Jarno Virtanen ja Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63507 (Vänskä)

2.5. Direktiivi avoimista ja ennakoitavista työoloista

Euroopan komissio julkaisi 21.12.2017 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi avoimista ja ennakoitavista työoloista Euroopan unionissa, COM (2017) 797 (ns. työsuhteen ehtoja koskeva direktiivi). Ehdotettu direktiivi korvaisi ns. todentamisdirektiivin (911/533/ETY) ja lisäksi siinä säädettäisiin uusia työolojen ennakoitavuutta ja turvaamista koskevia vaatimuksia erityisesti epävarmoissa työsuhteissa työskenneiden osalta. Valtioneuvoston U-kirjelmä 2/2018 on annettu eduskunnalle 8.2.2018. Euroopan neuvosto saavutti direktiivistä yleisnäkemyksen 21.6.2018. Seuraavaksi direktiiviehdotuksesta neuvotellaan neuvoston ja Euroopan parlamentin kesken lopullisen sisällön hyväksymiseksi.

Ehdotetun direktiivin yleistavoite on edistää turvatumpaa ja ennakoitavampaa työllisyyttä niin, että samalla varmistetaan työmarkkinoiden joustavuus ja parannetaan elin-

ja työoloja. Erityistavoitteena on muun ohella parantaa työntekijöiden oikeutta saada tietoa työoloistaan ja parantaa työntekijöiden ja erityisesti uusissa epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien työoloja. Direktiiviehdotus edellyttäisi ainakin työsopimuslain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetun selvityksen tietosisällön laajentamista. Lainkohta sisältää nykyisin luettelon asioista, joista työnantajan on annettava kirjallinen selvitys työntekijälle. Ehdotetussa muodossaan direktiiviehdotus edellyttäisi muutakin uutta sääntelyä. Lisäksi direktiivi sisältää täytäntöönpanon tehokkuutta koskevia vaatimuksia. Työsopimuslain noudattamisen valvonta kuuluu työsuojeluviranomaisen tehtäviin.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Jarno Virtanen ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63459 (Pekuri)

2.6. Komission ehdotus tuotteiden markkinavalvonta-asetukseksi

Komissio on antanut ehdotuksensa (COM (2017) 795 final) markkinavalvonnan yhtenäistämiseksi Euroopan unionissa. Ehdotuksen tavoitteena on vähentää vaatimusten vastaisten tuotteiden määrää sisämarkkinoilla. Tähän pyritään paitsi vahvistamalla yhteistyömenettelyjä ja tehostamalla valvontaa eri tavoin sekä jäsenmaiden markkinavalvonnassa että EU:n ulkorajoilla, myös edistämällä eri tavoin tuotteiden vaatimustenmukaisuutta.

Ehdotuksella arvioidaan olevan useita positiivisia vaikutuksia. Ehdotuksella kehitetään ja tehostetaan EU:n markkinavalvontasääntelyä edistäen näin tuotteiden vaatimustenmukaisuutta sisämarkkinoilla, sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa ja luottamusta sisämarkkinoiden toimivuuteen. Tuotteiden käyttäjien ja niiden vaikutuspiirissä olevien turvallisuuden sekä muiden EU:n tuotesääntelyllä suojeltavien intressien kannalta on hyvä, että tuotteiden vaatimustenmukaisuus paranee. Voidaan myös pitää vastuullisesti toimivien yritysten etuna, että sääntöjä rikkovat toimijat saadaan nykyistä paremmin kuriin. Samalla on hyvä etsiä myös uusia tapoja auttaa talouden toimijoita toimimaan sääntöjen mukaan, näin osaltaan vähentäen vaatimustenvastaisia tuotteita markkinoilla.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Pirje Lankinen ja Antti Janas
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63488 (Lankinen) ja 02951 63501 (Janas)

2.7. Komission ehdotus tuotteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta

Komissio on antanut ehdotuksensa COM (2017) 796 final tuotteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta annetun asetusehdotuksen tavoitteena on parantaa EU:n sisämarkkinoiden toimivuutta tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta niissä tilanteissa, kun unionin yhdenmukaistettua lainsäädäntöä ei ole. Ehdotuksen soveltamisala kattaisi kaikki teollisesti valmistetut tuotteet sekä maatalous- ja kalatalous-tuotteet siltä osin kun niitä ei koske unionin yhdenmukaistettu lainsäädäntö.

Kaikkia tuotteita koskevia vaatimuksia ei ole kuitenkaan yhdenmukaistettu EU-tasolla. Sellaisiin tuotteisiin, joille ei ole vahvistettu EU:n tuotesääntöjä (esimerkiksi huonekalut, lannoitteet tai osa rakennustuotteista), sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta niin, että yhdessä jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettävää tuotetta voi myydä myös toisessa jäsenvaltiossa. Tuotteen markkinoilla oloon tai markkinoille pääsyyn voidaan kuitenkin puuttua tilanteissa, joissa tuote ei ole turvallinen tai jos rajoituksella on jokin muu SEUT 36 artiklassa mainittu tavoite tai muu yleistä etua koskeva pakottava syy. Tuotteiden markkinoilla olon määräaikainen tai lopullinen kieltäminen on siis mahdollista mm. tuoteturvallisuuden, kuluttajasuojan ja ympäristönsuojelun perusteella. Ehdotuksella ei ole vaikutusta esimerkiksi yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 2001/95/EY ja siinä säädettyjen menettelyjen soveltamiseen.

Ehdotuksen sisältö vastaa suurelta osin voimassa olevaa asetusta (EY) nro 764/2008 ja ehdotuksessa ei esitetä merkittäviä sisällöllisiä muutoksia olemassa oleviin menettelyihin. Merkittävimmät muutokset liittyvät viranomaisyhteistyön tiivistämiseen sekä SOLVIT-menettelyn hyödyntämiseen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen käytännön soveltamisen arvioinnissa.

Nykyisen asetuksen soveltamisesta saadut kokemukset osoittavat, että muutoksia asetukseen on tarpeen tehdä. Komission vaikutusarviointi ja keskustelut jäsenvaltioiden kanssa osoittavat, että asetusta ei tunneta, viranomaisyhteistyö on riittämätöntä ja että asetuksen soveltamisalaan ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamiskäytäntöihin liittyy oikeudellista epävarmuutta niin talouden toimijoiden kuin viranomaisten näkökulmasta. Nämä seikat yhdessä tarkasteltuina tarkoittavat, ettei nykyisen asetuksen tavoitteita ole mahdollista saavuttaa tekemättä muutoksia.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Pirje Lankinen ja Antti Janas
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63488 (Lankinen) ja 02951 63501 (Janas)

3. Komissiossa vireillä olevat työsuojelun alaan liittyvät lainsäädäntö- ja muut hankkeet

3.1. Työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen

EU-maissa toteutettiin REFIT-ohjelman mukaisesti työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön arviointi vuosina 2014–2015. Arviointi koski puitedirektiivin 89/391/ETY ja 23 siihen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot osallistuivat arviointiin toimittamalla direktiivien täytäntöönpanokertomukset vuoden 2013 lopussa.

Euroopan komissio on parin vuoden jälkeen aktivoitunut työsuojeluasioissa: 21.11.2016 julkaistiin tiekartta (Roadmap – Communication on safety and health, DG EMPL B3), jossa määriteltiin yleisellä tasolla puitedirektiivin evaluaation jälkeiset haasteet ja toimenpiteet.

Komission tiedonanto ”Turvallisempi ja terveellisempi työ kaikille – EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön ja -politiikan uudistaminen” (julkaistu 10.1.2017, päivitetty 29.1.2018). Linkki tiedonantoon:

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0012R\(01\)&rid=1](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0012R(01)&rid=1)

Tiedonantoon kuuluu Staff Working Paper SWP, jossa perusteellisemmin määritellään evaluaatiosta vedetyt johtopäätökset sekä yrityksille tarkoitettu ohje, jossa annetaan erinäisiä käytännön neuvoja.

Ohjelma keskittyy kolmeen toimenpiteeseen:

- Tehostetaan työperäisen syövän torjuntaa antamalla lainsäädäntöehdotuksia, joihin liittyy uutta ohjeistusta ja tiedotusta.
- Autetaan yrityksiä, erityisesti mikro- ja pk-yrityksiä noudattamaan työsuojelusääntöjä.
- Yhteistyössä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa poistetaan tai ajantasaistetaan vanhentuneet säännöt sekä keskitetään toimet suojelun parantamiseen ja laajentamiseen, sääntöjen noudattamiseen ja noudattamisen valvontaan työpaikoilla.

Ohjelmassa todetaan, että puitedirektiivi toimii tehokkaasti, mutta sen toimeenpano eri jäsenvaltioissa vaihtelee. Säädösten noudattaminen on haasteellisempaa pk-yrityksissä, joissa vakavien ja kuolemaan johtaneiden tapaturmien tiheys on korkeampi. Investointi työsuojeluun on kaikin puolin kannattavaa, myös taloudellisesti. Selkeillä säädöksillä, työturvallisuuskulttuurilla, koulutuksella ja tarkastuksilla sekä maalaisjärjellä ja yhteistyöllä saavutetaan korkea työsuojelutaso.

Modernisaatio-ohjelmaan sisältyy toimintaohjelma vuosille 2017–2018. Ohjelmaan sisältyy yhtenä osiona tiettyjen direktiivien vanhentuneiden säännösten poistaminen ja ajantasaistaminen. Komissio on määritellyt arvioinnin perusteella ensisijaisiksi tarkastelun kohteiksi kuusi direktiiviä: työpaikat (89/654/ETY), näyttöpäätetyö (90/720/ETY), turvamerkit (92/58/ETY), biologiset tekijät (2000/54/EY), aluksilla tapahtuva sairaanhoito (92/29/ETY) ja henkilönsuojainten käyttö (89/656/ETY). Komissio järjesti näistä neljän direktiivin (näyttöpäätetyö, biologiset tekijät, aluksilla tapah-

tuva sairaanhoito ja henkilönsuojainten käyttö) osalta direktiivikohtaiset asiantuntijakokoukset kesällä 2017. Direktiivien muutostarpeita käsiteltiin loppuvuodesta 2017 työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antavassa komiteassa (ACSH).

Tammikuussa 2018 asiantuntijakokoukset jatkuivat kolmen direktiivin (biologiset tekijät, aluksilla tapahtuva sairaanhoito ja henkilönsuojainten käyttö) osalta. Näiden kolmen direktiivin kohdalla näyttää todennäköiseltä, että niihin tehdään teknisluonteisia muutoksia, jotka käsitellään komitologiakomiteamenettelyssä. Muutostarpeita käsiteltiin keväällä 2018 myös ACSH:ssa. Teknisiä muutoksia koskevan komitean (Technical Progress Committee) odotetaan ottavan ehdotukset käsittelyyn syksyllä 2018.

Turvamerkkidirektiiviä käsiteltiin ACSH:ssa, jossa sovittiin, että aiheesta laaditaan ohjeet eikä lainsäädäntömuutoksia ole tulossa.

Lisätietoja: Antti Janas ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63501 (Janas) ja 02951 63459 (Pekuri)

3.2. Kampaamoalan työsuojelua koskeva puitesopimus

Kampaamoalaa edustavat eurooppalaiset työmarkkinajärjestöt (työnantajajärjestö Coiffure EU ja työntekijäjärjestö UNI Europa Hair & Beauty), solmivat huhtikuussa 2012 puitesopimuksen työsuojelusta kampaamoalalla. Osapuolet ovat esittäneet Euroopan komissiolle, että se tekisi ehdotuksen direktiivistä, jolla puitesopimus pantaisiin täytäntöön ja siitä tulisi jäsenmaita velvoittavaa EU-lainsäädäntöä.

Työmarkkinaosapuolet ovat muuttaneet vuoden 2012 sopimusta osittain ja uudistettu sopimus on allekirjoitettu kesäkuussa 2016. Komissio arvioi uudistettua sopimusta ja tekee siitä analyysin päätöksentekonsa pohjaksi.

Lisätietoja: Anne Vänskä
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63507

3.3. Viides viiteraja-arvodirektiivi

Viidettä viiteraja-arvodirektiiviä on valmisteltu työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antavassa komiteassa (ACSH). Direktiiviehdotus on tarkoitettu käsitellä teknisiä muutoksia koskevalla komiteamenettelyllä (Technical Progress Committee) syksyn 2018 aikana.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565

4. EU-lainsäädännön kansallinen täytäntöönpano

4.1. Henkilönsuojaimia koskeva asetus

Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2014 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi henkilönsuojaimista. Ehdotuksen mukaisesti nykyinen direktiivi kumottaisiin ja tilalle tulisi suoraan sovellettava asetus. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja ehdotuksesta saavutettiin yleisnäkemyks KILPAILUKYKYNEUVOSTOSSA (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti antoi ensimmäisen lukemisen kantansa 30.4.2015. Trilogineuvotteluissa neuvoston, parlamentin ja komission kesken saavutettiin yhteisymmärrys syksyllä 2015. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä ja KIKY-neuvosto 12.2.2016.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta on alettu soveltaa ilmoitettuja laitoksia koskevien artiklojen osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0425>

Lisätietoja: Pirje Lankinen ja Hanna-Mari Pekuri

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63488 (Lankinen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.2. Köysiratalaitteistoja koskeva asetus

Euroopan komissio antoi maaliskuussa 2014 yhdessä henkilönsuojaimia koskevan asetusehdotuksen kanssa ehdotuksensa köysiratalaitteistoja koskevaksi asetukseksi. Köysiratoja koskeva direktiivi ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalle ehdotetaan asetusta. Asiaa käsiteltiin neuvostossa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmässä ja asiasta on saavutettu yleisnäkemyks KILPAILUKYKYNEUVOSTOSSA (KIKY-neuvosto) joulukuussa 2014. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 20.1.2016 pidetyssä äänestyksessä.

Asetus on annettu 9.3.2016 ja julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016.

Asetusta on alettu soveltaa arviointilaitosten osalta 21.10.2016 alkaen ja muilta osin 21.4.2018 alkaen.

Vaikka asetus ei edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta.

Linkki asetukseen:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.081.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2016:081:TOC

Lisätietoja: Kari Seppänen ja Hanna-Mari Pekuri
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63490 (Seppänen) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.3. Säteilysojelman perusnormidirektiivi (BSS-direktiivi)

Ionisoivan säteilyn vaaroilta suojautumista koskeva direktiivi on päivitetty EU:ssa työntekijöiden ja väestön säteilysojelman varmistamiseksi. Samalla direktiiviin on koottu yhteen aiemmat eri osa-alueiden säädökset.

Direktiivi kattaa säteilyn tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön teollisuudessa, lääketieteellisessä potilastyössä ja seulonnoissa sekä oikeus- ja poliisiviranomaisten teettämässä tutkimuksissa. Lisäksi direktiivissä ohjeistetaan varautumaan säteilyvaaratilanteisiin sekä säädetään vaaratilanteiden aikana toimintaa koskevista velvoitteista. Direktiivissä säädetään myös kotien, työpaikkojen ja julkisten tilojen radonpitoisuuden viitearvosta ja niiden valvonnasta.

Direktiivi julkaistiin 17.1.2014 ja sen kansallisen toimeenpanon määräaika oli 6.2.2018. Suomen säteilylainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan samassa yhteydessä mukaan lukien ionisoimaton säteily, joka ei kuulu BSS-direktiivin piiriin. Direktiivin täytäntöönpano on hieman viivästynyt. Uusi säteilylaki sekä valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön asetukset ionisoivasta säteilystä sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistuksen rajoittamisesta on tarkoitus saattaa voimaan 1.11.2018.

Linkki direktiiviin:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:013:FULL:FI:PDF>

Direktiivin valmisteluvastuu kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvointi- ja palveluosastolle.

TTO:lla lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Reetta Orsila
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63505 (Orsila)

4.4. Syöpädirektiivi

Syöpädirektiivin (2004/37/EY) neljästä suunnitellusta päivitysdirektiivistä ensimmäinen julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 27.12.2017. Direktiivi tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 17.1.2020 mennessä. Direktiivissä päivitettiin kahta aiempaa sitovaa raja-arvoa ja annettiin arvot 11 uudelle syöpävaaralliselle aineelle. Suomen kannalta näistä aineista erityisen merkityksellisiä ovat kiteinen piidioksidi ja kovapuupöly.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63565

4.5. Kalastusalan työtä koskeva direktiivi

Euroopan neuvoston direktiivi (EU) 2017/159 kalastusalan työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön vuoden 2007 yleissopimuksen täytäntöönpanosta annettiin 19.12.2016. Linkki direktiiviin:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L0159&from=FI>

Kalastusalan työtä koskevalla direktiivillä pyritään parantamaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivilla aluksilla työskentelevien kalastajien työ- ja elinoloja vahvistamalla yhtenäisen säädöskehys merikalastusalan työoloja varten.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esitystä direktiivin täytäntöönpanosta kansallisesti. Esityksessä ehdotetaan muutoksia, jotka ovat tarpeen kalastusalan työtä koskevan direktiivin täytäntöön panemiseksi. Muutokset kohdistuisivat merityösopimuslakiin, merityöaikalakiin, kotimaanliikenteen työaikalakiin ja laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin. Muutokset koskisivat kalastajan vähimmäisikää, työ- ja lepoaikoja sekä velvollisuutta toimittaa miehistöluettelo maihin ennen aluksen lähtöä.

Hallituksen esitys on tarkoitus viedä eduskunnan käsittelyyn loppuvuoden 2018 aikana.

Asian valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

STM:ssä lisätietoja: Tuula Andersin
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63506

4.6. Pimeän työn vastainen eurooppalainen foorumi

Pimeän työn (Undeclared Work, UDW) vastaista yhteistyötä edistävä eurooppalainen foorumi perustettiin vuonna 2016:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0344&from=EN>.

Yhteistyöfoorumi luo puitteet pimeän työn vastaiselle toiminnalle. Vastuu pimeän työn torjumisesta on kuitenkin kansallinen. Foorumin laajassa yhteistyöverkostossa on viranomaisten, asiantuntijaryhmien ja komiteoiden edustajia samoin kuin EU-tason työmarkkinajärjestöjä, EU:n komiteoita (mm. SLIC) ja yhteistyötahoina ovat mm. ILO, Eurofound ja EU-OSHA. Tarvittaessa foorumi hyödyntää erityisasiantuntijoita.

Yhteistyöfoorumin tehtäväkenttään kuuluu pimeän työn ehkäiseminen monin tavoin: tiedonlevitys, analyysit ja yhteisten järjestelmien, toimenpiteiden ja välineiden käyttöönotto, hyvien käytäntöjen oppaat sekä yhteisten periaatteiden kehittäminen. Foorumin puitteissa voidaan myös laatia suositusluonteisia ohjeistuksia. Yhteistyöfoorumin työohjelma on laaja-alainen ja haastava:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32016D0344>

EU-tason asetus pimeän työn torjunnan edistämisestä edellyttää kansallista yhteistointaintaa. Suomen kansallisessa verkostossa ovat edustettuina keskeiset ministeriöt ja viranomaiset. Työmarkkinajärjestöjen osallistuminen torjuntatyöhön on tärkeää, vaikka ne eivät kansallisessa verkostossa olekaan mukana.

Kansallisen verkoston tehtävänä on:

- tukea pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävän eurooppalaisen foorumin työtä sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tehtävien täyttämiseksi;
- osallistua EU-foorumin tarvitsemien kansallisten vastausten ja selvitysten valmisteluun;
- vahvistaa valtioneuvoston sisäistä koordinaatiota, yhteistyötä, osaamista ja tietoisuutta pimeän työn vastaisista toimista;
- seurata pimeän työn ilmenemismuotoja ja jakaa tietoa viranomaisille ja eri toimijoille pimeän työn vastaisesta yhteistyöstä ja valvontakeinoista pimeän työn torjumiseksi;
- käynnistää tarvittaessa kansallisia selvitys- ja kehittämishankkeita tukemaan EU-tason ja kansallisen tasolla tehtävää työtä pimeän työn torjumiseksi;
- edistää osaltaan kansallisia strategioita ja ohjelmia pimeän työn torjumiseksi.

Pimeän työn torjunnan kansallisen verkoston vetovastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Työsuojeluhallinto työ- ja tasa-arvo-osaston johdolla osallistuu aktiivisesti pimeän työn torjuntaan.

Tietoa pimeän työn torjunnasta jäsenmaissa, selvityksistä samoin kuin EU-foorumin työstä saa EU-foorumin internet-sivuilta:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1299&langId=en>

Pimeän työn torjunnan EU-foorumi kuuluisi perustettavan EU:n ELA-viraston (European Labour Authority) myötä lakkautettaviin EU-eliimiin. ELA-virasto ottaisi hoitaakseen pimeän työn torjunnan EU-foorumin tehtävät. Ks. tämän tiedotteen kohta 7.

TEM koordinoi asiaa kansallisesti.

Lisätietoja: Päivi Kantanen
sähköposti: etunimi.sukunimi@tem.fi
puhelin: 02950 48938

STM:ssä lisätietoja: Kirsi Kyrkkö
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63487

5. Työsuojeluun liittyvät EU:n toimijat

5.1. Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (ACSH)

Euroopan komission yhteydessä toimiva Työterveyden ja työturvallisuuden neuvoo-antava komitea (Advisory Committee on Safety and Health at Work, ACSH) käsittelee kolmikantaisesti työterveyteen ja työturvallisuuteen kuuluvia asioita.

Komitean tehtävänä on avustaa Euroopan komissiota työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden valmistelussa, täytäntöönpanossa sekä arvioinnissa. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolla on edustus komiteassa. Komitean alaisuudessa toimii direktiivien valmisteluun ja seurantaan sekä työsuojelun eri osa-alueiden kehittämiseen liittyviä työryhmiä (tällä hetkellä kuusi työryhmää, työ- ja tasa-arvo-osastolta edustus osassa työryhmiä).

Kolmikantainen ACSH koostuu kolmesta Interest Groupista IG (valtio GIG, työntekijät WIG ja työnantajat EIG). IG:t kokoontuvat yleensä ennen ACSH:ia muodostamaan omat näkökantansa käsiteltäviin asioihin, mutta ne voivat tarvittaessa kokoontua myös muutoin. STM:n työ- ja tasa-arvo-osasto on edustettuna GIG:ssa.

Lisätietoja: Raimo Antila ja Hannu Stålhammar
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63094 (Antila) ja 02951 63469 (Stålhammar)

5.2. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (European Agency for Safety and Health at Work, EU-OSHA) on komission alainen virasto, jonka johtajana toimii itävaltalainen Christa Sedlatschek.

EU-OSHA:n toimeksiantoja toteutetaan jäsenvaltioiden koordinaatiokeskusten (Focal Point) muodostaman verkoston avulla. Suomen Focal Pointina (FOP) toimii sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto. Suomessa FOP-toimintaa ohjaa työsuojeluneuvottelukunnan alainen kolmikantainen EU-OSHA -jaosto. Jaoston puheenjohtajuutta hoitaa työ- ja tasa-arvo-osasto ja jäsenenä on työmarkkinaosapuolten sekä työterveyden ja työturvallisuuden tutkimus-, koulutus- ja tilastoasiantuntijatahojen edustajia.

Kansallisten koordinaatiokeskusten tehtävänä on organisoida kansalliset kolmikantaiset verkostot, vastata EU-OSHA:n toimeksiannoista sekä tuoda esille kansalliset näkemykset EU-OSHA:n lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelmiin ja sisällöt työterveyttä ja työturvallisuutta koskeviin EU-hankkeisiin. Lisäksi koordinaatiokeskukset organisoivat kansallisesti eurooppalaisia työterveyttä ja työturvallisuutta koskevia kampanjoita. Myös päätös kansallisten ehdokkaiden valinnasta EU-OSHA:n kampanjateemaan liittyvään Hyvien käytäntöjen kilpailuun tehdään koordinaatiokeskusten toimesta työpajoilta lähetettyjen ehdokkaiden joukosta.

EU-OSHA:n kampanjateema vuosina 2018–2019 on ”Terveellinen työ – Tunnista ja hallitse kemialliset tekijät”. Kampanjan tarkoituksena on lisätä tietoisuutta kemiallisten tekijöiden aiheuttamista riskeistä työpaikoilla. Lisäksi vahvistetaan turvallisia toimintatapoja työpaikolla.

Kampanjan toteutuksessa ovat mukana EU-OSHA -jaoston tahot, aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet, työpaikat sekä kampanjateemaan liittyvät muut organisaatiot.

Linkki EU-OSHA:n internet-sivuille:

<https://osha.europa.eu/fi>

Lisätietoja: Hannu Stålhammar ja Liisa Hakala

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63469 (Stålhammar) ja 02951 63566 (Hakala)

5.3. Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC)

Euroopan komission yhteydessä toimii EU:n Johtavien työsuojelutarkastajien komitea (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC). Suomen edustaja komiteassa on sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolta. Komitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kulloisessa EU-puheenjohtajamaassa. Vuonna 2018 kevätkokous pidettiin Bulgariassa ja syksyn kokous pidetään Itävallassa.

Komitealla on erilaisia työryhmiä ja verkostoja. Suomella on edustus neljässä SLIC:n työryhmässä: WG Strategic management of labour inspection, WG Occupational health and safety emerging risks (EMEX), WG Machinery (MACHEX) ja WG Chemical safety and health issues (CHEMEX). Lisäksi Suomi osallistuu työsuojeluvalvonnan tiedonvaihtoverkostoon SLIC-KSS. SLIC:n toimintasuunnitelmassa ajankohtaisia asioita ovat mm. erilaiset kampanjat, kuten vuokratyötä koskeva kampanja vuonna 2018. Lisäksi esillä on ollut tarkastajanvaihto, teemapäivät ja hyvien tarkastus- ja muiden käytäntöjen vaihto.

Lisätietoja: Hannele Jurvelius

sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

puhelin: 02951 63486

6. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari

Euroopan komissio julkaisi huhtikuussa 2017 ehdotuksensa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariksi. Pilarissa esitetään 20 keskeistä periaatetta ja oikeutta, joilla tuetaan oikeudenmukaisia ja toimivia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä. Pilarin on tarkoitus antaa suuntaa uudelle Euroopan työ- ja elinoloja parantavalle lähentymisprosessille. Pilari on kehitetty lähinnä euroalueen maita silmällä pitäen, mutta sitä voidaan soveltaa kaikkiin niihin EU:n jäsenvaltioihin, jotka haluavat siihen osallistua.

Pilariin kirjatut periaatteet ja oikeudet rakentuvat kolmen aihealueen ympärille: yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, oikeudenmukaiset työolot sekä sosiaalinen suojele ja sosiaalinen osallisuus. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa määriteltyjen periaatteiden ja oikeuksien toteuttaminen on komission mukaan jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien yhteinen tehtävä.

Pilarin odotetaan mahdollistavan uusi lähentyminen Euroopan talous- ja rahaliiton puitteissa. Osa siihen kirjatusta periaatteista ja oikeuksista voisi toimia komission mukaan pohjana entistä sitovammille normeille euroalueella. Jatkossa voidaan komission vuotuisten työohjelmien osana esittää lisää EU:n tason lainsäädännöllisiä tai muita toimia. Pilarin monien keskeisten osatekijöiden toteuttamista varten osoitetaan rahoitusta EU:n eri rahastoista, erityisesti Euroopan sosiaalirahastosta. Jos komission ehdotus hyväksytään Euroopan neuvostossa ja parlamentissa, se voi tuoda muutoksia myös Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa määriteltyjen periaatteiden ja oikeuksien toteuttaminen on jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien yhteinen tehtävä.

EU:n neuvosto, Euroopan parlamentti ja komissio allekirjoittivat 17.11.2017 pilaria koskevan julistuksen oikeudenmukaisia työpaikkoja ja kasvua käsittelevässä sosiaalialan huippukokouksessa Göteborgissa.

EU-komissio antoi 13.3.2018 tiedonannon pilarin täytäntöönpanon seurannasta <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0130&qid=1536905419496&from=FI>

Linkki Toimielinten väliseen julistukseen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13129-2017-INIT/fi/pdf>

Linkki julkaisuun Social Scoreboard 2017 – Headline indicators: descriptions and highlights: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4e9a5c5a-c8ee-11e7-9b01-01aa75ed71a1>

Lisätietoja: Hannu Stålhammar
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
puhelin: 02951 63469

7. Euroopan työviranomainen (ELA)

Euroopan komissio antoi 13.5.2018 2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan työviranomaisen perustamisesta (ELA). Asetusehdotus (COM (2018) 131 final <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/FI/COM-2018-131-F1-FI-MAIN-PART-1.PDF>) on osa 13.3.2018 annettua sosiaalista oikeudenmukaisuutta koskevaa pakettia. Se kuuluu toimenpiteisiin, joilla otetaan käyttöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja joilla toteutetaan komission sitoumusta edistää EU-lainsäädännön tehokkaampaa soveltamista. Ehdotukseen liittyy komission vaikutusten arviointi SWD(2018) 68 final ja sen tiivistelmä SWD(2018) 69 final sekä yhteenvetoraportti sidosryhmien kuulemisista SWD(2018) 80 final. https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2018_64

Asetusehdotuksen antamista edelsi ehdotuksen käsittely EU-ryhmissä (TSTK-neuvosto, johtavien työsuojelutarkastajien komitea (SLIC), lähetettyjen työntekijöiden asiantuntijakomitea, pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävä eurooppalainen foorumi (UDW), sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä neuvoa-antava komitea, työvoiman vapaan liikkuvuuden tekninen komitea ja työllisyyskomitea). Myös julkinen kuuleminen kuului komission asetusehdotuksen antamista edeltäviin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ko. asetusehdotuksesta annettiin 23.5.2018. TEM laati U-kirjelmän eli muistion EU/2018/0800 läheisessä yhteistyössä STM:n kanssa: <https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/U+28/2018>

EU-asioiden komitean jaostot ovat käsitelleet asiaa seuraavasti:

- sosiaaliasiat (EU-25) 9.4.2018 ja 11.6.2018 sekä kirjallinen menettely 26.4.2018;
- työsuojelu (EU-26) 5.6.2018 ja kirjallinen menettely 26.4.2018;
- henkilöiden liikkuvuuteen liittyvät sosiaaliturvakysymykset (EU-27) 13.4.2018 ja kirjallinen menettely 26.4.2018;
- työoikeus (EU-28) 7.5.2018 ja 11.6.2018 sekä kirjallinen menettely 26.4.2018; sekä
- työllisyys (EU-29) 25.5.2018 ja kirjallinen menettely 26.4.2018.

Asetusehdotusta on käsitelty ja käsitellään neuvoston sosiaalityöryhmässä sekä Euroopan parlamentissa, jonka työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsittelee raporttiluonnosta

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMIT-TEES/EMPL/PR/2018/07-11/1155814FI.pdf

ELA-työviranomaiselle asetetut tavoitteet ovat yleisesti kannatettavia. Suomi tukee rajat ylittävää yhteistyötä liikkuvuuden helpottamiseksi ja pimeän työn ja väärinkäytösten torjuminen kuuluu Suomen prioriteetteihin. U-kirjelmään sisältyy muutamia varauksia, ja kirjelmässä todetaan, että valtioneuvoston kanta on alustava ja täsmentyy asetusehdotuksen käsittelyn edetessä.

ELA olisi uusi vuonna 2019 käynnistyvä EU-virasto, jonka toimipaikasta jäsenvaltiot päättävät aikanaan erikseen. ELA olisi unionin elin, joka on oikeushenkilö ja sillä olisi kussakin jäsenvaltiossa laajin kansallisen lainsäädännön mukainen oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus. Se voisi muun muassa hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta

omaisuutta sekä olla asianosaisena oikeudenkäynneissä. ELA:n tavoitteena on edistää työvoiman oikeudenmukaista liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja sillä olisi kolme erityistavoitetta:

- helpottaa yksityishenkilöiden ja työnantajien kannalta oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien tietojen sekä asiaa koskevien palvelujen saatavuutta;
- tukea yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä asiaa koskevan unionin lainsäädännön rajat ylittävässä täytäntöönpanossa, myös helpottamalla yhteisiä tarkastuksia;
- sovittaa ja helpottaa ratkaisun löytymistä kansallisten viranomaisten välisissä rajat ylittävissä riita-asioissa tai työmarkkinahäiriöissä ja mahdollisten rajat ylittävien riitien ratkaisemiseen nopeasti ja tehokkaasti.

ELA:n tehtävänä olisi avustaa jäsenvaltioita ja komissiota asioissa, jotka liittyvät työvoiman rajat ylittävään liikkuvuuteen ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamiseen unionissa.

ELA ryhtyisi hoitamaan Eures-verkoston Euroopan koordinoitotoimiston hallintoa, josta tällä hetkellä huolehtii komissio, ja ottaisi hoitaakseen tehtävät lakkautettavilta elimiltä (työntekijöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevä tekninen komitea; työntekijöiden lähettämistä työhön toiseen jäsenvaltioon käsittelevä asiantuntijakomitea; pimeän työn vastaista yhteistyötä edistävä eurooppalainen foorumi; sekä sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamiseen perustetun ennallaan säilyvän hallintotoimikunnan alaiset tekninen komitea, tilintarkastuslautakunta ja sovittelulautakunta).

ELA hoitaisi joitakin teknisiä ja operatiivisia tehtäviä, joista nyt vastaa komissio EU:n työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan ns. EaSI-ohjelman mukaisesti. ELA:n olisi tehtävä yhteistyötä muiden unionin virastojen kanssa, etenkin työllisyys- ja sosiaalipolitiikan alalla perustettujen virastojen kanssa. Lisäksi ELA:n olisi tehtävä yhteistyötä ja edistettävä synergiaetuja muiden EU:n tiedotuspalvelujen, kuten Sinun Eurooppasi -neuvonnan kanssa ja hyödynnettävä täysimääräisesti em. neuvonnan portaalia. Yhteistyötä tulisi tehdä myös muiden asiaan liittyvien EU:n aloitteiden ja verkostojen kanssa.

TEM koordinoi asiaa kansallisesti.

Lisätietoja: Lippe Koivuneva
sähköposti: etunimi.sukunimi@tem.fi
puhelin: 0295 049236

STM:ssä lisätietoja:
Essi Rentola, puhelin 02951 63155 (sosiaaliturva- ja vakuutusasiat)
Mira Saloheimo, puhelin 02951 63154 (sosiaaliturva- ja vakuutusasiat)
Kirsi Kyrkkö, puhelin 2951 63487 (työsuojelu- ja turvallisuussidonnaiset asiat)
sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi